

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเบื้องต้น เพื่อออกแบบการวิจัย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ตัดสินใจเลือกทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้แล้ว ก็ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาถิ่นต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรายการคำถามการหาจุดเก็บข้อมูล การหาคุณสมบัติของผู้ออกภาษา งานวิจัยเหล่านี้อาจแบ่งออกเป็นหมวดตามประโยชน์ที่ผู้วิจัยได้รับดังต่อไปนี้

1.1 งานที่ช่วยในการกำหนดรายการคำถาม

ในการรวบรวมหน่วยอรรถเพื่อสร้างเป็นรายการคำถาม ผู้วิจัยได้ดูความแตกต่างของการใช้ศัพท์ในภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้จากตำราและงานวิจัยดังต่อไปนี้

1.1.1 ระบบเสียงในภาษาถิ่นตำบลเทพษัตรี อำเภอดงจังหวัดภูเก็ต ของไสว เรืองวิเศษ

1.1.2 พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ ฉบับชั่วคราว ของวิทยาลัยสงขลา

1.1.3 ภาษาถิ่น ของภิญโญ จิตต์ธรรม

1.2 งานที่ให้ความคิดในการสร้างแบบสอบถาม การกำหนดคุณสมบัติของผู้ออกภาษา และการหาจุดเก็บข้อมูล

ในการสร้างแบบสอบถามการกำหนดคุณสมบัติของผู้ออกภาษา และการหาจุดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาคำราและงานวิจัยดังต่อไปนี้

1.2.1 ภาษาและภาษาศาสตร์ ของ วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์

1.2.2 เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัด

สุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ ของ วีระพันธ์ ด.ทองคำ และคณะ

1.2.3 แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นอีสาน ของ วีระพันธ์ ล.ทองคำ

1.2.4 การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในการแบ่งเขตภาษาถิ่น ในจังหวัดศรีสะเกษ ปทุมธานี และภูเก็ต ของ เจริญขวัญ ธรรมประสิทธิ์

1.2.5 ความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่น ของ วิจิณณ์ ภาคพงศ์

1.3 งานที่ให้แนวความคิดในการ เก็บข้อมูล

ในการกำหนดบริเวณที่ใช้ในการ เก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยต่อไปนี้

1.3.1 ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯและภาษาสงขลา ของ วิจิณณ์ ฉันทะวิบูลย์

2. การศึกษาเกี่ยวกับจังหวัดที่จะทำการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในจังหวัดทั้งสอง คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ จังหวัดชุมพร นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงระบบภูมิประเทศ ความเป็นอยู่ของประชาชน การปกครองและการประกอบอาชีพ และประวัติความเป็นมา โดยศึกษาจากเอกสารต่างๆ ญาติพี่น้อง และเพื่อนๆที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเหล่านี้ นอกจากนี้ได้สอบถามรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับสถานที่ พูดภาษา และการเดินทางไป ยังจุดเก็บข้อมูล จากเทศมณฑล เพชรบุรี ซึ่งได้ออกไปเก็บข้อมูลภาคสนามเรียบร้อยแล้ว ทำให้ทราบปัญหาที่โคพบ และโคหาวิธีแก้ไขปัญหาคเหล่านี้ไว้ล่วงหน้า

3. การสร้างรายการคำ

การสร้างรายการคำมีวิธีทำหลายขั้นตอน จึงโคแยกไปเขียนในบทที่ 3 ให้ดูรายละเอียดในบทดังกล่าว

4. อุปกรณ์การ เก็บข้อมูล

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ ใ้ทั้งของจริง ภาพประกอบ และการอธิบายประกอบคำถาม เพื่อช่วยให้ผู้บอกภาษามีความเข้าใจในคำถามโคดียิ่งขึ้น และสามารถตอบคำถามโคได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

5. อุปกรณ์สำหรับการบันทึกเสียง

ใช้เครื่องบันทึกเสียงชนิดที่โรลแถบบันทึกเสียงชนิดคาสเซต (cassete) ขนาดเล็กเพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้าย และใช้สถานที่ฉาย

6. การเลือกหมู่บ้านเป็นจุดเก็บข้อมูล

การเลือกหมู่บ้านใดทำ 2 ครั้ง โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

6.1 การเลือกหมู่บ้านแบบแรก เป็นการเลือกหมู่บ้านเพื่อใช้เป็นจุดเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 หมู่บ้านที่คัดเลือกอยู่ระหว่างอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร การคัดเลือกใช้แผนที่ทหารซึ่งได้แบ่งพื้นที่ของสองจังหวัดนี้ออกเป็นรูปสี่เหลี่ยม 14 รูปด้วยกัน ตามลักษณะของการตัดกันของเส้นรุ้งเส้นแวง รูปสี่เหลี่ยมเหล่านี้แต่ละรูปจะมีพื้นที่ประมาณ 770 ตารางกิโลเมตร ผู้วิจัยได้ลากเส้นทะแยงมุมลงในรูปสี่เหลี่ยมเหล่านี้ทุกรูป และใช้จุดตัดของเส้นทะแยงมุมมาเป็นศูนย์กลางของวงกลมที่มีรัศมี 1 กิโลเมตร และได้ทำการคัดเลือกหมู่บ้านที่อยู่ในใกล้จุดศูนย์กลางของวงกลมมากที่สุดมาเป็นจุดเก็บข้อมูล วงกลมละ 1 หมู่บ้าน เหตุที่ใช้วิธีนี้มาทำการคัดเลือกหมู่บ้านก็เพราะว่าเป็นวิธีการที่จะทำให้ได้จุดเก็บข้อมูลแต่ละจุดที่มีระยะห่างกัน เกือบจะเท่ากัน

ในการคัดเลือกหมู่บ้านตามวิธีดังกล่าวปรากฏว่ามีวงกลม 6 วงไปตกที่ในบริเวณภูเขา และทะเล จึงกองตัดบริเวณเหล่านี้ออกไป ทำให้ได้หมู่บ้านที่จะใช้เป็นจุดเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 8 หมู่บ้านด้วยกัน คือ

6.1.1 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 4 หมู่บ้านคือ

6.1.1.1 บ้านกันบันโค ต.อ่าวน้อย อ.เมือง

6.1.1.2 บ้านน้ำตก ต.ห้วยยาง อ.ทับสะแก

6.1.1.3 บ้านทางสาย ต.ธงชัย อ.บางสะพาน

6.1.1.4 บ้านโป่งข่า ต.บางสะพาน อ.บางสะพานน้อย

ในการออกเก็บข้อมูลพบว่าบ้านโป่งข่าเป็นบ้านอพยพ ผู้วิจัยจึงได้ใช้บ้านหินปิด ตำบลปากแพรก อำเภอบางสะพานน้อย (คูหา 30)

6.1.2 จังหวัดชุมพร มี 4 หมู่บ้าน คือ

- 6.1.2.1 บ้านมายอำมฤต ต.คอนยาง อ.ปะทิว
- 6.1.2.2 บ้านแหลมแทน ต.ชุมโค อ.ปะทิว
- 6.1.2.3 บ้านหนองเรือ ต.ทาชาม อ.ทาแซะ
- 6.1.2.4 บ้านคอนมะม่วง ต.ทุ่งกา อ.เมือง

6.2 การเลือกหมู่บ้านครั้งที่ 2 เป็นการเลือกหมู่บ้านที่ละเอียดกว่าครั้งแรก โค้ดทำขึ้นหลังจากที่วิเคราะห์ข้อมูลครั้งที่ 1 เรียบร้อยแล้ว ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งที่ 1 พบว่าแนวแบ่งเขตของภาษาไทยถิ่นทั้งสองน่าจะอยู่ระหว่างบ้านน้ำตก ต.ห้วยยาง อ.ทับสะแก (จุดหมายเลข 3 ในภาพที่ 2) กับบ้านมายอำมฤต ต.คอนยาง อ.ปะทิว (จุดหมายเลข 14 ในภาพที่ 2) ผู้วิจัยจึงเลือกบริเวณดังกล่าวเป็นจุดเก็บข้อมูลโดยละเอียด

การเลือกหมู่บ้านครั้งที่ 2 นี้ ทำโดยใช้รูปสี่เหลี่ยมในแผนที่ทหารที่เกิดจากการตัดกันของ เส้นตรง เส้นแวงในบริเวณดังกล่าวข้างตน มาลากเส้นตรงแบ่งกานของรูปสี่เหลี่ยมแต่ละกานออกเป็นสองส่วนเท่าๆกัน โดยวิธีการนี้ทำให้รูปสี่เหลี่ยมเหล่านี้ถูกแบ่งออกเป็นรูปสี่เหลี่ยมเล็ก 4 รูปด้วยกัน ขึ้นต่อไปก็ใช้มุมทุกมุมของรูปสี่เหลี่ยมเล็กเหล่านี้เป็นจุดศูนย์กลางของวงกลมที่มีรัศมีครึ่งนิ้ว แล้วเลือกหมู่บ้านที่อยู่ใกล้จุดศูนย์กลางของวงกลมมากที่สุดมาเป็นจุดเก็บข้อมูล

อาศัยวิธีดังกล่าวมาแล้วทำให้ได้รูปสี่เหลี่ยม 16 รูปด้วยกัน และใกล้จุดเก็บข้อมูลทั้งหมด 21 จุดด้วยกัน แต่เป็นภูเขาเสีย 8 จุด และเป็นจุดที่ตรงกับจุดเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 เสีย 4 จุด จึงเหลือจุดที่จะใช้เก็บข้อมูลเพิ่มอีก 9 จุดดังต่อไปนี้

6.2.1 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 7 หมู่บ้านคือ

- 6.2.1.1 บ้านทับสะแก ต.ทับสะแก อ.ทับสะแก
- 6.2.1.2 บ้านสวนขนุน ต.เขาฉาด อ.ทับสะแก
- 6.2.1.3 บ้านกรูด ต.ชัยเกษม อ.บางสะพาน
- 6.2.1.4 บ้านทุ่งมะพร้าว ต.พงษ์ประศาสน์ อ.บางสะพานน้อย
- 6.2.1.5 บ้านหนองฆ้อง ต.บางสะพาน อ.บางสะพานน้อย
- 6.2.1.6 บ้านบางเบิด ต.ทรายทอง อ.บางสะพานน้อย

- 6.2.1.7 บ้านทุ่งสีเสียด ต.ทรายทอง อ.บางสะพานน้อย
- 6.2.2 จังหวัดชุมพร มี 2 หมู่บ้านคือ
- 6.2.2.1 บ้านบ่อสำโรง ต.ปากคลอง อ.ปะทิว
- 6.2.2.2 บ้านบ้านเนินทอง ต.สลุย อ.ทาดชะ

7. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บอกภาษา

7.1 อายุ

อายุของผู้บอกภาษาสำหรับการวิจัยครั้งนี้อยู่ระหว่าง 40 ปีถึง 60 ปี เพราะผู้วิจัยเห็นว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่านี้จะมีความรู้ในเรื่องภาษาถิ่นของคนน้อยกว่า เนื่องจากมีโอกาสใช้ภาษาถิ่นของคนน้อยกว่า และอาจจะได้รับอิทธิพลของภาษาไทยถิ่นกลางมากกว่าเพราะการศึกษาและการคมนาคมในปัจจุบันเจริญกว่าในสมัยก่อนมาก ส่วนผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีอาจจะตอบคำถามไวยากรณ์ซึ่งทำให้เสียเวลามาก

7.2 เพศ

ใช้ผู้บอกภาษาเพศหญิง เพราะผู้บอกภาษาเพศหญิงจะมีโอกาสได้รับอิทธิพลของภาษาถิ่นน้อยกว่าผู้ชาย เนื่องจากเป็นผู้ที่มีโอกาสออกไปพบกับคนต่างถิ่นน้อยกว่า

7.3 อาชีพ

อาชีพของผู้บอกภาษาสำหรับการศึกษารั้งนี้คือ ทำนา ทำสวน หรือ ทำไร่ ซึ่งจะมีโอกาสได้รับอิทธิพลของภาษาถิ่นอื่นน้อยมาก เนื่องจากต้องทำงานในนา ในสวน หรือในไร่ของตนไม่มีเวลาพบปะกับคนถิ่นอื่นมากนัก

7.4 การตั้งถิ่นฐาน

ผู้บอกภาษาที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ต้องเป็นผู้ที่เกิดและเติบโตในท้องถิ่นที่ทำการเก็บข้อมูลไม่ใช่ผู้ที่โยกย้ายมาจากถิ่นอื่น หรือมีใครผู้ที่ย้ายไปหาถิ่นที่ถิ่นอื่นแล้วย้ายกลับมายังถิ่นเดิมอีกครั้งหนึ่ง

ในการเลือกผู้บอกภาษาปรากฏว่ามีผู้บอกภาษาบางคนมีอาชีพค้าขาย แต่เป็นการค้าขายเล็กๆน้อยๆอยู่กับบ้าน ผู้วิจัยจึงอนุโลมใช้ผู้บอกภาษาเหล่านี้ด้วย

7.5 การศึกษา

ผู้ออกภาษาสำหรับการศึกษารุ่นนี้ ต้องได้รับการศึกษาไม่เกีย
ชั้นประถมที่ 4 เพราะผู้ออกภาษายังมีการศึกษามากเท่าไรก็จะได้รับอิทธิพลของ
ภาษาไทยมาตรฐานมากเท่านั้น

7.6 ความสามารถในการใช้ภาษา

ผู้ออกภาษาทุกคนต้อง เป็นคนที่ใช้ภาษาที่จะทำการวิจัยในชีวิต
ประจำวัน

8. การเตรียมตัวสำหรับการ เดินทาง ไปยังจุดเก็บข้อมูล

ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะเป็นชาวจังหวัดชุมพรก็จริง แต่ก็ไม่ได้อยู่ในบริเวณ
ที่จะเก็บข้อมูล อีกทั้งไม่เคยรู้จักใครในแถบนั้นมาก่อน จึงต้องมีการเตรียมตัวอย่าง
รอบคอบดังต่อไปนี้

8.1 ติดต่อขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ จังหวัดชุมพร

8.2 สอบถามรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับการ เก็บข้อมูลจาก
เกศมณี เพ็ญวิทย์ ซึ่งกำลังศึกษา เรื่อง แนวแบบ เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทย
ถิ่นใต้โดยใช้วรรณยุกต์ เป็น เกศมณี

8.3 ขอจดหมายแนะนำตัวและฝากฝังจากอาจารย์ ชวนชื่น อักษรถึง
อาจารย์โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม ไปถึงพ.ต.อ.ชยันต์ ชุมวิสูตร ผู้กำกับ
สถานีตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร และ พ.ต.ต.สุชาติ อักษรถึง สารวัตรสอบสวน
สถานีตำรวจภูธรอำเภอปะทิว เพื่อความสะดวกในการออกเก็บข้อมูลที่จังหวัด
ชุมพรทั้งสองครั้ง

8.4 ในการเก็บข้อมูลที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ครั้งแรกรั้น ได้รับ
จดหมายจากคุณ สถาพร นาทวี เจ้าหน้าที่ที่คืนจังหวัดชุมพร ไปถึง เจ้าหน้าที่ที่คืน
อำเภอเมือง และอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ช่วยอำนวยความสะดวก
ให้

8.5 ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้รับจดหมายแนะนำตัวจาก
พี่ชายของผู้วิจัยเองไปถึงคุณ สมพล บุคิธรรม สรรพสามิตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
และคุณ สมพงษ์ จันทรวงศ์ เจ้าหน้าที่แรงรักพัฒนาชนบท จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ช่วยอำนวยความสะดวกให้ และคุณสมพงษ์ได้ฝากฝังต่อไปยัง คุณปิยะ เอิบตระกูล
ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์อำเภอทับสะแก ให้ช่วยอำนวยความสะดวกในการ เก็บข้อมูล

ในอำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย นอกจากนี้
 คุตตบุญมี โปษุดยุสสุตถการ เจ้าของตลาดทับสะแกซึ่ง เป็นญาติของ เพื่อนของ ผู้วิจัย
 ได้ให้ที่พักอาศัยตลอดเวลาที่ทำการ เก็บข้อมูลที่ ทับสะแก บางสะพาน และบาง
 สะพานน้อย

ผลจากการช่วยเหลือของบุคคลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้รับความ
 สะดวก ประหยัด และปลอดภัยเป็นอย่างมาก

9. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

การเก็บข้อมูลภาคสนามแบ่ง เป็น 2 ครั้งคือ

9.1 การเก็บข้อมูลครั้งแรก ผู้วิจัยได้ออกเดินทางไปยังจุดเก็บ
 ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม 2524 ถึงวันที่ 19 กรกฎาคม 2524 เป็นเวลา
 ทั้งหมด 10 วัน ทำการเก็บข้อมูลได้ 3 จุด คือ

1. บ้านคอนมะม่วง ต. พุงกา อ. เมือง จ. ชุมพร ผู้บอกกล่าว
 นาง เจน มณฑิราช อายุ 43 ปี เกิดที่บ้านคอนมะม่วง ต. พุงกา อ. เมือง
 จ. ชุมพร อาชีพท้าวสวน

2. บ้านหนองเรือ ต. ทาซาม อ. ทาแซะ จ. ชุมพร ผู้บอกกล่าว
 นาง เขื่อน บุญเลื่อม อายุ 46 ปี เกิดที่บ้านหนองเรือ ต. ทาซาม อ. ทาแซะ จ.
 ชุมพร อาชีพท้าวสวน

3. บ้านแหลมแทน ต. ชุมโค อ. ปะทิว จ. ชุมพร ผู้บอกกล่าว
 นาย เกชา มีอสนัตถ์ อายุ 40 ปี . เกิดที่บ้านแหลมแทน ต. ชุมโค อ. ปะทิว
 จ. ชุมพร อาชีพท้าวสวน

4. บ้านนาบอำมฤต ต. คอนยาง อ. ปะทิว ผู้บอกกล่าว นายสัมฤทธิ์
 กลิ่นหอม อายุ 50 ปี เกิดที่บ้านนาบอำมฤต ต. คอนยาง อ. ปะทิว จ. ชุมพร
 อาชีพท้าวสวน

5. บ้านหินปิด ๓. ปากแพรก อ. บางสะพานน้อย จ. ประจวบคีรีขันธ์
 ผู้บอกกล่าว นางรำแพน หันนาภินทร์ อายุ 53 ปี เกิดที่บ้านหินปิด ๓. ปากแพรก
 อ. บางสะพานน้อย จ. ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพ ทำสวน

6. บ้านทางสาย ๓. ทรงชัย อ. บางสะพาน จ. ประจวบคีรีขันธ์
 ผู้บอกกล่าว นายบุญจริง นาคชนะ อายุ 46 ปี เกิดที่บ้านทางสาย ๓. ทรงชัย
 อ. บางสะพาน จ. ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพ ทำสวน

7. บ้านน้ำตก ๓. ห้วยยาง อ. ทับสะแก จ. ประจวบคีรีขันธ์ ผู้บอก
 กล่าว นางบุญชุม ไหมเอี่ยม อายุ 53 ปี เกิดที่บ้านน้ำตก ๓. ห้วยยาง อ. ทับสะแก
 จ. ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพ ทำสวน

8. บ้านคันทันโคก ๓. อ่าวน้อย อ. เมือง จ. ประจวบคีรีขันธ์ ผู้บอก
 กล่าว นางวาริ ชูจิตร อายุ 46 ปี เกิดที่บ้านคันทันโคก ๓. อ่าวน้อย อ. เมือง
 จ. ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพ ทำสวน

9.2 การเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งที่ 2 การเก็บข้อมูลครั้งนี้ได้มีการ
 เก็บข้อมูลเพิ่มเติมเก็บไปจากจุดเก็บข้อมูลที่กำหนดไว้ในขอ 6.2 อีก 6 จุดควยเหตุผล
 ดังต่อไปนี้

9.2.1 เนื่องจากในการเก็บข้อมูลครั้งแรก ปรากฏว่ามีอยู่ 3 หมู่
 บ้านที่ผู้บอกกล่าวจากคุณสมบัติตามที่ใดกำหนดไว้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บอกกล่าว
 เป็นผู้ขายจึงต้องไปเก็บข้อมูลใหม่อีกครั้ง โดยให้ผู้บอกกล่าวเพศหญิง ใดเกษาน

บ้านหินปิดนี้ผู้วิจัยเลือกแทนบ้านโป่งช้า เนื่องจากในระหว่างเก็บข้อมูลพบว่า
 บ้านโป่งช้า เป็นบ้านอพยพ ชาวบ้านส่วนใหญ่อพยพมาจากแหลมตะคอก จ.
 นครศรีธรรมราช เมื่อคราวประสบอุทกภัยครั้งใหญ่ประมาณ 20 ปีก่อน

มาบอำมฤต ต.คอนยาง อ.ปะทิว บ้านแหลมแทน ต.ชุมโค อ.ปะทิว และบ้านทาง
สาย¹ ต.ธงชัย อ.บางสะพาน

9.2.2 บ้านหินปึกอยู่นอกวงกลมที่เป็นบริเวณเก็บข้อมูลจากการ
กักเลือกหมู่บ้านครั้งแรกจึงได้เปลี่ยนเป็นบ้านทุ่งจันทร์ ต.บางสะพาน อ.บางสะพาน
น้อย

9.2.3 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งที่ 1 ทำให้ทราบว่า การ
กำหนดบริเวณเก็บข้อมูลตั้งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไปจนถึงอำเภอ
เมือง จังหวัดชุมพร เป็นบริเวณที่แคบเกินไปทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถสรุปผลที่แน่นอน
ได้จึงได้ใช้วิธีการกักเลือกหมู่บ้านแบบที่ 1 เลือกตัวอย่างหมู่บ้านเพิ่มเติมอีก 2 จุด
คือ เนื้ออำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 1 จุด ไก่แถบปานกลาง ต.สัง
กะทาย อ.กุยบุรี และโตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพรอีก 1 จุด ไก่แถบหนองจิก
ต.ทุ่งตะไคร่ ถึงอำเภอท่าตะโก

การออกเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 ได้ออกไปเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 16
ตุลาคม 2524 ถึงวันที่ 24 ตุลาคม 2524 เป็นเวลาทั้งหมด 9 วันด้วยกัน ทำการ
เก็บข้อมูลได้ 15 หมู่บ้านดังต่อไปนี้

1. บ้านหนองจิก ต.ทุ่งตะไคร่ ถึงอำเภอท่าตะโก จ.ชุมพร ผู้ออก
ภาษา นางอรุรา สุวรรณเมธี อายุ 46 ปี เกิดที่บ้านหนองจิก ต.ทุ่งตะไคร่ ถึงอำเภอ
ท่าตะโก จ.ชุมพร อาชีพค้าขาย

2. บ้านแหลมแทน ต.ชุมโค อ.ปะทิว จ.ชุมพร ผู้ออกภาษา นาง
อนงค์ ชูเขาว์ อายุ 48 ปี เกิดที่บ้านแหลมแทน ต.ชุมโค อ.ปะทิว จ.ชุมพร
อาชีพทำสวน

3. บ้านเนินทอง ต.สลุ่ย อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร ผู้ออกภาษา นางเต็ม
เปล่งช้า อายุ 52 ปี เกิดที่บ้านเนินทอง ต.สลุ่ย อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร อาชีพ
ทำสวน

ผู้วิจัยได้เปลี่ยนจุดเก็บข้อมูลจากบ้านทางสายมาเป็นบ้านโคกตาหอบ
ต.อ่างทอง อ.ทับสะแก แทนเพราะเห็นว่าอยู่ใกล้จุดศูนย์กลางของวงกลมที่ไข เก็บ
ข้อมูลมากกว่า

4. บ้านมามอำมฤต ต.คอนยาง อ.ปะทิว จ.ชุมพร ผู้บอกภาษานางจำรัส พะคะ อายุ 56 ปี เกิดที่บ้านมามอำมฤต ต.คอนยาง อ.ปะทิว จ.ชุมพร อาชีพทำสวน

5. บ้านบ่อสำโรง ต.ปากกลอง อ.ปะทิว จ.ชุมพร ผู้บอกภาษานาง เป็ี่ยน สังฆะพันธ์ อายุ 70 ปี เกิดที่บ้านบ่อสำโรง ต.ปากกลอง อ.ปะทิว จ.ชุมพร อาชีพ ทำสวน

6. บ้านทุ่งสี่เสียด ต.ทรายทอง อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ ผู้บอกภาษานางน้อย รวงรามภร์ อายุ 58 ปี เกิดที่บ้านทุ่งสี่เสียด ต.ทรายทอง อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพทำสวน

7. บ้านบางเบ็ด ต.ทรายทอง อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ ผู้บอกภาษานางสติม แสงแก้ว อายุ 45 ปี เกิดที่บ้านบางเบ็ด ต.ทรายทอง อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพทำสวน

8. บ้านทุ่งจันทร์ ต.บางสะพาน อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ ผู้บอกภาษานาง เขย ทรประยุกต์ อายุ 70 ปี เกิดที่บ้านทุ่งจันทร์ ต.บางสะพาน อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพทำสวน

9. บ้านหนองสอง ต.บางสะพาน อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ ผู้บอกภาษานางบุญ ประภักดิ์เฮื่อง อายุ 59 ปี เกิดที่บ้านหนองสอง ต.บางสะพาน อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพทำสวน

10. บ้านทุ่งมะพร้าว ต.พงประดาสัน อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ ผู้บอกภาษานางกลอย กลมเหื่อม อายุ 65 ปี เกิดที่บ้านทุ่งมะพร้าว ต.พงประดาสัน อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพ ทำสวน

11. บ้านกรูด ต.ชัยเกษม อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ ผู้บอกภาษานาง เป็ี่ยน ศรีสุข อายุ 50 ปี เกิดที่บ้านกรูด ต.ชัยเกษม อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพค้าขาย

12. บ้านโลกตาหอม ต.อ่างทอง อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ ผู้บอกภาษานางน้อย สมวงศ์ อายุ 40 ปี เกิดที่บ้านโลกตาหอม ต.อ่างทอง อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพทำไร่

13. บ้านสวนขนุน ต. เขาคาน อ. ทัพสะแก จ. ประจวบคีรีขันธ์
 ผู้บอกภาษา นางละม่อม สายทองสุข อายุ 69 ปี เกิดที่บ้านสวนขนุน ต. เขาคาน
 อ. ทัพสะแก จ. ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพทำสวน

14. บ้านทัพสะแก ต. ทัพสะแก อ. ทัพสะแก จ. ประจวบคีรีขันธ์
 ผู้บอกภาษา นางบุญเยื้อง รัตนกุล อายุ 49 ปี เกิดที่บ้านทัพสะแก ต. ทัพสะแก
 จ. ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพค้าขาย

15. บ้านคอนกลาง ต. สังกะทาย อ. กุยบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์
 ผู้บอกภาษา นางถนอม ธีระชาติ อายุ 58 ปี เกิดที่บ้านคอนกลาง ต. สังกะทาย
 อ. กุยบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์ อาชีพค้าขาย

รวมจุดเก็บข้อมูลทั้ง 2 ครั้งที่นำมาไว้วิเคราะห์ในภาษาวิจัยปี
 19 จุดด้วยกัน คือ

1. บ้านคอนกลาง ต. สังกะทาย อ. กุยบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์
2. บ้านกันบันได ต. อวนอย อ. เมือง จ. ประจวบคีรีขันธ์
3. บ้านน้ำตก ต. ห้วยยาง อ. ทัพสะแก จ. ประจวบคีรีขันธ์
4. บ้านทัพสะแก ต. ทัพสะแก อ. ทัพสะแก จ. ประจวบคีรีขันธ์
5. บ้านสวนขนุน ต. เขาคาน อ. ทัพสะแก จ. ประจวบคีรีขันธ์
6. บ้านโลกตาหอม ต. อ่างทอง อ. ทัพสะแก จ. ประจวบคีรีขันธ์
7. บ้านกรูด ต. ชัยเกษม อ. บางสะพานน้อย จ. ประจวบคีรีขันธ์
8. บ้านทุ่งมะพร้าว ต. พงษ์ประศาสน์ อ. บางสะพานน้อย จ.

ประจวบคีรีขันธ์

คีรีขันธ์

คีรีขันธ์

คีรีขันธ์

คีรีขันธ์

9. บ้านหนองซอ ต. บางสะพาน อ. บางสะพานน้อย จ. ประจวบ

10. บ้านทุ่งจันทร์ ต. บางสะพาน อ. บางสะพานน้อย จ. ประจวบ

11. บ้านบางเบิก ต. ทวายทอง อ. บางสะพานน้อย จ. ประจวบ

12. บ้านทุ่งสีเสียด ต. ทวายทอง อ. บางสะพานน้อย จ. ประจวบ

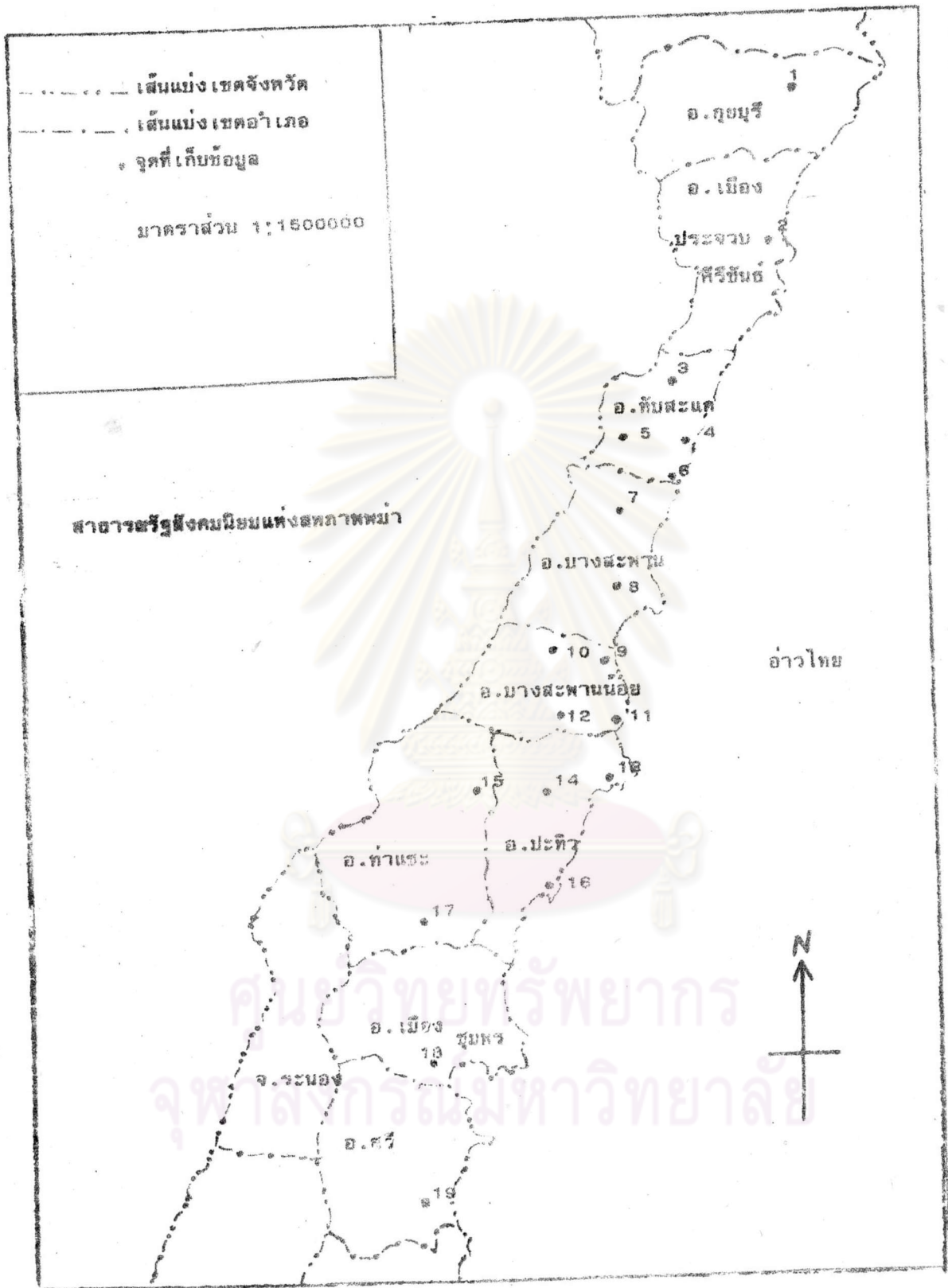
13. บ้านบ่อสำโรง ต. ปากคลอง อ. ปะทิว จ. ชุมพร

14. บ้านมาบอำมฤต ต.คอนขาง อ.ปะทิว จ.ชุมพร
15. บ้านเนินทอง ต.สตัญ อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร
16. บ้านแหลมแทน ต.ชุมโค อ.ปะทิว จ.ชุมพร
17. บ้านหนองเรือ ต.ท่าซาม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร
18. บ้านคอนมะม่วง ต.ทุ่งคา อ.เมือง จ.ชุมพร
19. บ้านหนองจิก ต.ทุ่งตะโกร ถึงอำเภอลำตะโก จ.ชุมพร

(รูปภาพที่ 2 ประกอบ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงจุดเก็บข้อมูลทั้งหมด

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ของภาษา ผู้วิจัยใช้ทั้งภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้ภาษาถิ่นตามผู้ออกภาษา ทั้งนี้เพื่อให้ออกภาษาเกิดความคุ้นเคยและใช้ภาษาใดตามสบาย เหมือนกับที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ เป็นจริงมากที่สุด การเลือกใช้ภาษาตามผู้ออกภาษานี้ ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตในหมู่บ้านว่า เขาใช้ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นกลางหรือภาษาไทยถิ่นใต้ ผู้วิจัยก็จะใช้ภาษาไทยถิ่นกลางหรือภาษาไทยถิ่นใต้ในการสัมภาษณ์แล้วแต่กรณี

หลังจากเก็บข้อมูลแล้วปรากฏว่ามีเพียง 3 หมู่บ้านเท่านั้นที่ใช้วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นกลาง คือบ้านคอนกลาง บ้านคันบันไค และบ้านน้ำตก นอกนั้นผู้ออกภาษาใช้วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ทั้งหมด

2. วิธีการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ผู้ออกภาษาโดยใช้รายการคำถาม และคำถามที่ไต่เตรียมไว้ ประกอบกับของจริงและรูปภาพ คำถามที่ไม่สามารถใช้อุปกรณ์ประกอบได้ ก็ไต่เล่าเรื่องหรือยกสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคำถามนั้นๆ เพื่อให้ออกภาษาได้เข้าใจความหมายของคำถามชัดเจนและรวดเร็วยิ่งขึ้น (ดูภาคผนวก ก หน้า 113)

3. การจับบันทึก

ผู้วิจัยใช้รายการคำถาม (ดูภาคผนวก ก หน้า 113) ที่ไต่เตรียมไว้ จับบันทึกข้อมูลจากผู้ออกภาษา

4. การบันทึกเสียง

เพื่อเป็นหลักฐานในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้บันทึกเสียงตั้งแต่เริ่มสัมภาษณ์ผู้ออกภาษาไปจนกระทั่งเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์

ปัญหาในการ เก็บข้อมูล

จากการออกเก็บข้อมูลทั้งสองครั้งผู้วิจัยได้ประสบปัญหาในก้นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับยานพาหนะ

ผู้วิจัยไม่มียานพาหนะที่จะใช้ เดินทาง ไปยังจุดเก็บข้อมูลต่างๆที่เป็นของตนเอง จึงต้องใช้วิธีเดินทางไปยังจุดเก็บข้อมูลต่างๆโดยทางรถไฟ รถเมล์ประจำทาง รถมอเตอร์ไซด์และรถยนต์ จึงทำให้สิ้นเปลืองค่าเดินทางมาก รวมทั้งไม่มีเวลาอยู่ตามหมู่บ้านต่างๆตามต้องการได้ เพราะรถยนต์ที่มีผู้ยินยอมให้ใช้นั้นเจ้าของเองก็ต้องการใช้ด้วยรวมทั้งคนขับรถก็เป็นคนที่รับอาสาขับให้โดยไม่ได้ออกค่าตอบแทนใดๆทั้งสิ้น จึงทำให้ผู้วิจัยไม่กล้าที่จะใช้รถนานๆ ต้องใช้เวลาแทนอรรถไทม์มากที่สุด

2. ปัญหาเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ เก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลครั้งแรกอยู่ระหว่างเทศกาลเข้าพรรษา จึงมีการขวนขวายกันตามหมู่บ้านต่างๆ ทำให้หาผู้อยากภาษาที่เหมาะสมไม่ได้ในบางจุด ทำให้ต้องเสียเวลาไปเก็บข้อมูลใหม่

3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้นำทาง

ในการเก็บข้อมูลครั้งแรกที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประสบปัญหาเรื่องผู้นำทาง เพราะผู้วิจัยได้ออกเก็บข้อมูลในวันหยุดราชการจึงไม่สามารถติดต่อกับสถานที่ราชการได้ โคออดิเนตที่ผิดเพี้ยน เจาหนาทที่ผิดถิ่นอำเภอยี่สิบสอง ซึ่งยังไม่รู้จักภูมิประเทศแถบนั้นคือขอ เป็นผู้ขับรถพาไปยังจุดต่างๆที่ใช้เก็บข้อมูล จึงทำให้เสียเวลาในการเดินทางมาก และจุดสุดท้ายบ้านหินปึกไม่ได้อยู่ในวงกลมที่ทำไว้เพื่อเก็บข้อมูลในครั้งแรก และบ้านโป่งซากกับบ้านหนองโสนที่อยู่ในวงกลมนั้นเป็นหมู่บ้านอพยพ จึงต้องเก็บข้อมูลที่บ้านหินปึกแทน เพราะเป็นเวลาที่ใกล้ค่ำแล้วอีกทั้งแถบนั้นเป็นบริเวณที่ไม่ค่อยปลอดภัยนัก จึงทำให้ต้องไปเก็บข้อมูลใหม่อีกครั้ง

4. ปัญหาเกี่ยวกับการหาผู้อยากภาษา

ผู้อยากภาษาส่วนใหญ่เป็นชาวนา ชาวไร่ ต้องออกไปทำงานในนาในไร่ซึ่งห่างไกลจากบ้านมาก ในบางหมู่บ้านจึงต้องใช้ผู้อยากภาษาที่อายุเกิน

60 ปีซึ่งผู้วิจัยคิดว่าไม่เป็นการเสียหายเพราะสิ่งที่ต้องการคือศัพท์ไม่ใช่วรรณยุกต์

5. ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยอรรถ

มีหน่วยอรรถบางหน่วยอรรถที่ผู้บอกภาษาไม่รู้จัก เช่น ปลาทราย ปลาเนื้ออ่อน คอยกิง สายเสื่อ และฉกากรอง จึงทำให้โคศัพท์ที่แตกต่างกันไป มากไม่ตรงกับที่ได้ไว้ในแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หน่วยอรรถ

การเก็บข้อมูลมี 2 ครั้ง เมื่อเก็บข้อมูลไวยากรณ์ทำการวิเคราะห์ทั้งสองครั้งโดยมีวิธีการที่เหมือนกันดังต่อไปนี้

1.1 รวบรวมข้อมูลที่โคของแต่ละหน่วยอรรถแยกความวague กับข้อมูล โดยเรียงจากจุดเก็บข้อมูลที่อยู่เหนือสุดลงมาถึงจุดเก็บข้อมูลที่อยู่ใตสุด

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละหน่วยอรรถเพื่อหาว่ามีจำนวนศัพท์กี่ศัพท์ และแต่ละศัพท์มีรูปแปรหรือไม่โดยใช้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (ดู หน้า 81)

1.3 แยกประเภทของศัพท์เป็นศัพท์ไทยถิ่นกลาง ศัพท์ไทยถิ่นใต้ และศัพท์เฉพาะถิ่น (ดูหน้า 81)

2. การหาแนวแบ่ง เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้

การหาแนวแบ่ง เขตของภาษาไทยถิ่นทั้งสองมีวิธีการสอง วิธีดังนี้

2.1 การหาแนวแบ่ง เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยดูการกระจายของศัพท์

2.2 การหาแนวแบ่ง เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้โดย ใส่อัตลักษณ์ของการกระจายของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ในแต่ละ จุด

3. การสรุปผลการวิเคราะห์

4. การเสนอผลการวิเคราะห์

นำผลของการวิเคราะห์มาแสดงบนตารางและแผนที่ เพื่อแสดง แนวแบ่ง เขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้ศัพท์เป็น เกณฑ์